

تیزهوشان

کاروان، برابر با عقب‌ماندگی تصاعدی از توسعه‌ی جهانی است. به همین دلیل ما نیز در پی شکوفایی استعدادهای درخشان نسل فردا هستیم.

در این‌جا به تعریفی کلی از واژه‌ی تیزهوش و پاره‌ای از خصوصیات و ویژگی‌های این افراد از نظر جامعه، نظریه‌پردازان و روان‌شناسان می‌پردازیم:

هرگاه از عموم مردم سؤال شود که تیزهوش و یا فرد نابغه کیست؟ معمولاً با این پاسخ مواجه می‌شویم:

انسانی غیرعادی (فوق‌العاده) در زمینه‌ی هوش، فردی عاقل و خردمند، کسی که زیاد مطالعه می‌کند و دارای اطلاعات و معلومات گسترده و عمیقی است، فردی که می‌تواند به اختراع، اکتشافات و خلاقیت در زمینه‌های گوناگون بپردازد، شخصی که همیشه بالاترین نمرات را در کلیه‌ی دروس کسب می‌کند و ...

هرگاه این تصورات و دیدگاه‌های عمومی را جمع‌بندی کنیم، یک فرد تیزهوش از دیدگاه عامه‌ی مردم این‌گونه است: "فردی که از یک خانواده‌ی مرفه برخاسته، از کلیه‌ی امکانات و تسهیلات زندگی برخوردار است تا جایی که توانسته به این درجه از شایستگی‌های هوشی برسد، دارای حافظه‌ای نیرومند و هوش سرشاری است، در کلیه‌ی زمینه‌ها به عنوان یک حل‌المسائل به شمار می‌آید و همیشه و همه‌جا موفق است."

این آمیزه‌ی نگرشی، تصور کلی غالب مردم را درباره‌ی یک فرد تیزهوش تشکیل می‌دهد طبعاً این اعتقاد، پیامدهایی از جنبه‌های عاطفی، ارزشی و رفتاری خواهد داشت. به بیان دیگر، برداشت فوق‌اقتضا می‌کند که جامعه انتظارات و توقعات ویژه، برخورد و رابطه‌ای

تیزهوش کیست؟

کشوری که به تعالی، توسعه، بقا، امنیت، هویت و حیثیت جهانی خود اهمیت می‌دهد، فضیلتی را پی می‌گیرد که زمینه‌های آن را وجود منابع انسانی غنی، پایه‌ریزی می‌نماید. توجه به منابع انسانی و توسعه‌ی آن، مستلزم عنایت ویژه به استعدادها و نیروهای درخشان و نخبگان جامعه است. در واقع توانایی‌های سرشار و قابلیت‌های تیزهوشان است که برای مسایل عمده‌ی بشری در سطح جهانی پاسخ

تیزهوش به عنوان یک اصطلاح (نه یک واژه) مورد نظر است، به تعبیر دیگر، یک فرد تیزهوش نه تنها از لحاظ توانایی‌های شناختی و ذهنی برجستگی دارد بلکه از شخصیت، نیازها، عقاید، الگوهای رفتاری و ... ویژه‌ای برخوردار است که او را از افراد غیرتیزهوش متمایز می‌سازد.

مناسب می‌یابد و موجب پیشرفت‌های وسیع و فراگیر علمی، تکنولوژیکی، هنری، فرهنگی و ادبی می‌گردد و راه‌کارهایی را برای مشکلات پیچیده در زمینه‌هایی مانند حفظ محیط زیست، حقوق بشر، تسلیحات هسته‌ای، انرژی و ... ارائه می‌دهد.

گستره‌ی توجه به تیزهوش، آن‌چنان افزایش یافته که هر کشور در حال رشدی (جهان سوم) که امید و تصور حداقل توسعه را در سر می‌پروراند، به نوعی خویش را در این کاروان جهانی جنبش استعدادهای درخشان و نخبگان جای داده است. جدایی از این

طبقه‌بندی شخصیتی و تفاوت‌های فردی مشهود است. این طبقه‌ها را می‌توان به عنوان زمینه‌های تیزهوشی به شمار آورد. اساسی‌ترین زمینه‌های تیزهوشی را می‌توان این‌گونه برشمرد:

- ۱- قدرت رهبری ۲- توانایی و مهارت اجتماعی ۳- قدرت

"تیزهوش" دارای شخصیتی، ویژه‌ی خود بوده و در میان افراد تیزهوش نیز انواع و گونه‌های فراوان و متنوعی وجود دارد.

ارتباطات و قابلیت کلامی ۴- موفقیت تحصیلی و پیشرفت کلی در یادگیری ۵- خلاقیت و آفرینندگی (هنر، فن، ادبیات، علوم، ریاضی) ۶- توانایی‌های برجسته‌ی جسمی و حرکتی.

این زمینه‌ها در حوزه‌ی تیزهوشان آن‌چنان متنوع و گسترده هستند که اصولاً می‌توان بیان داشت: تفاوت‌های تیزهوشان از شباهت‌های آن‌ها بیش‌تر است. حتی گستره‌ی تفاوت‌های فردی میان تیزهوشان در یک زمینه نیز به نحو بارزی مشهود است مثلاً در زمینه‌ی خلاقیت هنری و یا قدرت رهبری انواع فرعی‌تری نیز وجود دارد که قابل طبقه‌بندی علمی و روان‌شناختی است.

سخن کوتاه این‌که، "تیزهوش" دارای شخصیتی، ویژه‌ی خود بوده و در میان افراد تیزهوش نیز انواع و گونه‌های فراوان و متنوعی وجود دارد.

خاص در قبال یک تیزهوش داشته باشد.

توقعات فوق‌العاده و فراوان، عدم پذیرش در اجتماع خود، جداسازی و تفکیک او، گاهی حسادت و کینه‌ورزی و تحقیر و سرزنش، بی‌اعتنایی و به طور کلی ایجاد محیط خصمانه، تهدیدآمیز و طردکننده، پیامد طبیعی نگرش جامعه نسبت به تیزهوش است. سوء تفاهمات اساسی که معمولاً در میان مردم درباره‌ی تیزهوش وجود دارد از عدم تمایز دو مفهوم "عقل" و "هوش" می‌باشد. بدین معنا که فرد تیزهوش به عنوان انسان عاقل و خردمند انگاشته می‌شود که از هر لحاظ صاحب فضایل و شایستگی است. به عبارت دیگر، "هوش" برای یک زندگی سالم و موفقیت‌آمیز کافی است. شاید به نوعی این ابهام شدید در یک فرد تیزهوش نیز به چشم بخورد.

■ مفهوم تیزهوشی

روان‌شناسان و نظریه‌پردازان علمی رغم تعاریف گوناگون از هوش، در این نکته که هوش، "توانایی شناخت" است، اجماع و تفاهم اساسی دارند. بر این اساس، تیزهوش، کسی است که از قابلیت درک و شناخت فوق‌العاده‌ی برخوردار باشد. تیزهوش به عنوان یک اصطلاح (نه یک واژه) مورد نظر است. به تعبیر دیگر، یک فرد تیزهوش نه تنها از لحاظ توانایی‌های شناختی و ذهنی برجستگی دارد بلکه از شخصیت، نیازها، عقاید، الگوهای رفتاری و ... ویژه‌ای برخوردار است که او را از افراد غیرتیزهوش متمایز می‌سازد.

ویژگی‌های مزبور حتی در افراد تیزهوش و در سطوح مختلف هوش نیز دارای تفاوت است. یعنی در مقوله‌ی وسیع تیزهوشی،

والآموزشگاه علمی ته

تیزهوشان المیاد

ایکدایی راهنمایی دبیرستان

با مجوز رسمی از آموزش و پرورش

پسرانه

مجهز به آزمایشگاه علوم تجربی

تخصصی‌ترین مرکز سنجش و شکوفایی استعدادها برای تیزهوشان

نقرايه

۲۰۱۳ تهران، خوارزمی، تهران، پلاک ۱۱۱ - تلفن: ۰۲۱-۸۴۲۱۷۷۹۰ - ۰۲۱-۸۴۲۱۷۷۹۱
 واحد معاونت آموزشی: تهران، خیابان باقرخان، پلاک ۱۱۱ - تلفن: ۰۲۱-۸۴۲۱۷۷۹۰
 واحد معاونت فرهنگی: تهران، خیابان باقرخان، پلاک ۱۱۱ - تلفن: ۰۲۱-۸۴۲۱۷۷۹۱